

Oslo, den 25.juni 2020

Mattilsynet
postmottak@mattilsynet.no

Misvisende informasjon på Mattilsynets nettside

Ved flere anledninger har det blitt utalt fra Mattilsynet at opplysningsarbeid er veien å gå for å få bukt med uetisk avl av hund. Mattilsynet har i denne sammenheng en nettside som heter «Bør du kjøpe hund», som i så måte framstår som utilstrekkelig og regelrett misvisende.

https://www.mattilsynet.no/dyr_og_dyrehold/kjale dyr_og_konkurransedyr/hund/bor_du_kjope_hund.16289

Det er en kjensgjerning at enkelte hunder har så stor sykdomsbyrde at de avles med sykdomsgaranti. Dette kommer klart fram i faglitteraturen. Her vises det til at noen av rasene ikke bare har sykdomsgaranti, men de er også så sterkt innavlet at hvert individ av rasen tilsvare resultatet av helsøskenparing (innavlgrad som overskrider 25%). I og med at Dogweb, som er Norsk Kennel Klub (NKK) sin database for slektskap og helsedata, har kjente systematiske feil, og innavlsgarden kan nullstilles når dyr fraktes over landegrensene, må det genomiske tester til for å kartlegge den faktiske innavlsgarden.

Mange raser er predisponert for flere titalls sykdommer. Den store sykdomsbyrden og høye sykdomsfrekvensen hos enkelte raser, der alle eller nesten alle individene i rasen får en eller flere arvelige sykdommer, har medført at forsikringsselskapene ikke lenger dekker kostnadene forbundet med vanlige helseproblemer hos utsatte raser. Dersom Mattilsynet skal gi gode råd til valpekjøpere, bør dette inkludere informasjon om at det ikke går an å forsikre de *sykeste* dyrene mot de *vanligste* lidelsene hos rasen. Dette betyr at valpekjøpere bør frarådes å velge individer fra disse rasene på grunn av lidelsene disse dyrene er født med. Det hjelper ikke at man har råd til å dekke veterinærkostnadene uten forsikring, siden dette ikke vil påvirke dyrenes lidelse i forbindelse med medfødt sykdom.

Videre bør Mattilsynet anbefale at valpekjøper bør få tilgang til foreldredyrenes veterinærjournaler. Det vil være av interesse for valpekjøper å vite om foreldrene for eksempel har behov for medisiner i forbindelse med tordenvær eller hyppige besøk hos veterinær i forbindelse med slåsskamper. Det er også av interesse å vite om de har fått gjentatte behandlinger for plagsomme lidelser som allergi og lignende. Dersom oppdretter ikke er villig til å gi valpekjøper nødvendig informasjon om foreldrenes helse, bør alle varsellamper lyse og man bør kjøpe valp fra noen andre.

All den tid NKKs avlsarbeid baseres på et udatert dogme som raserenhet og NKK nekter å ta i bruk tilgjengelige databaser for helhetlig helsedata, egenskapsregistrering og funksjoner, bør Mattilsynets informasjonsarbeid oppdateres og gi et bedre bilde av den faktiske situasjonen.

Dyrebeskyttelsen Norge

Det er uheldig at Mattilsynet legger ved lenker til NKK, SKK og DKK på denne siden. Det er mange måter å skaffe seg hund på. Dyrebeskyttelsen Norges 27 lokalavdelinger omplasserer hundrevis av hunder hvert år. Dette er hunder som organisasjonen har overtatt fra Mattilsynet eller politi i forbindelse med dyrevelferdsaker. For mange vil det være et godt alternativ å adoptere en omplassert hund.

En studie med 100 000 hunder konkluderer med at rasehunder har nesten 3 ganger så stor sannsynlighet for å lide av en arvelig lidelse sammenliknet med blandingshunder. Denne informasjonen er nyttig for alle som ønsker å skaffe seg hund og dette kunne med fordel vært diskutert som en del av Mattilsynets informasjon til valpekjøpere.

Nettstedet dyrebar.no, har som en del av sin tjeneste, et raseregister som gir en mye mer rettferdig og nøytral informasjon om rasenes egenskaper og helse enn det man finner hos NKK. Mattilsynet må med andre ord se etter bedre kilder for sitt opplysningsarbeid enn det NKK, DKK og SKK kan tilby. Det er viktig å opplyse om at avl som tillater søskenbarnkryssning i 100 år gir syke dyr og dette er årsaken til mange av problemene vi ser i dag. Løsningen på det genetiske uføret, og på ekstremavlen, er heldigvis enkel; avlen må baseres på kunnskap og man må ta i bruk databaser for helhetlig helsedata og egenskapsdata, herunder mental og fysisk funksjon. I tillegg må man tillate innkryssning av frisk hund fra annen rase. Dyrevelferdsloven krever at dyr avles med god funksjon og helse, og en kjøpskontrakt for valp burde følgelig inneholdt avls-indeks for ulike egenskaper og sykdommer.

Dyrebeskyttelsen Norge har laget en informasjonsbrosjyre for valpekjøpere. Mattilsynet kan gjerne lenke til denne brosyren, eller bruke innholdet slik Mattilsynet ønsker. Brosyren finner man her: <https://www.dyrebeskyttelsen.no/wp-content/uploads/2020/04/Brosjyre-Råd-til-deg-som-skal-kjope-valp-Dyrebeskyttelsen-Norge-2020.pdf>

Vi stiller oss tvilende til om NKK og oppdrettere oppfyller kravene til paragraf 27 i dyrevelferdsloven som omhandler omsetning av dyr. Det virker tilsynelatende som om man forsøker å skjule rasens eller individets faktiske sykdomsbyrde. Det unnlates å opplyse om at rasens typiske sykdommer er ekskludert fra forsikring og man hevder at dyr som lider av mangel på luft er lettvinde, noe som trolig skyldes at de har lavt aktivitetsnivå som følge av sitt handicap. For enkelte raser burde Mattilsynet pålagt valpeselger å opplyse om hvor stor andel av rasen som trenger operasjon eller annen omfattende behandling for sine skavanker for å få akseptabel livskvalitet.

Dyrebeskyttelsen Norge mener at opplysningsarbeid ikke har ønsket effekt på uetisk avl. Antall uetisk avlede hunder man finner i sosiale medier, er så høyt at man ikke kan se for seg at Mattilsynets budsjetter noensinne kan bli tilstrekkelig for å kunne ha noen moteffekt. På Instagram finner man for eksempel 19 millioner treff på #pug og 18 millioner treff på #bulldog. Dette er en av mange plattformer som blir brukt til å spre feil informasjon og bagatellisere dyrs lidelse. Mattilsynets opplysningsarbeid må ta en helt annen form og ha et helt annet budsjett om man skal greie å endre denne usunne trenden kun basert på opplysning til forbruker

Hittil har det fra flere hold blitt drevet opplysningsarbeid, uten at dette har hatt ønsket effekt. For 22 år siden kom Rådet for dyreetikk med en uttalelse om saken, Dyrebeskyttelsen Norge Oslo og Akershus hadde en kampanje i 2015 og samme år publiserte Veterinærhøgskolen en rapport om

Dyrebeskyttelsen Norge

raseavl. Veterinærforeningen arrangerte et opprop i 2017, og Dyrebeskyttelsen Norge har hatt en større kampanje gående fra 2018. Etter mer en 20 år med informasjonsarbeid ser vi ingen tegn til at hundene får bedre helse. NKK har på alle disse årene verken tatt i bruk helhetlig helsedata, egenskapsdata eller funksjonstester for å dokumentere at avlen går i riktig retning. Alt tyder på at situasjonen for hundene blir verre på grunn av høyere innavlsgrad for hver generasjon som går, samtidig som antall arvelige sykdommer hos hund øker fra år til år. Det finnes gode databaser for vitenskapelig avl av hund. NKK har valgt å ikke ta disse i bruk.

I løpet av de siste 22 årene har det blitt født mange hunder til et liv i lidelse. Dette skjer fordi oppdrettere anser et spesifikt utseende som er et viktigere avlsmål, enn å avle med omsorg for dyrenes ve og vel. Det er helt uakseptabelt å la denne dyremishandlingen få fortsette i 22 år til. Disse dyrene har selvstendige juridiske rettigheter som må tas på alvor.

Om Mattilsynets informasjonsarbeid skal ha noen effekt, må den være tydelig, evidensbasert og helst ned på rasenivå. Vi mener at Mattilsynets veileder som et minimum bør inneholde følgende punkter:

- gi anbefaling om at man ikke kjøper valp fra en rase der forsikringsselskapet ikke dekker kostnader til vanlige lidelser i rasen
- gi anbefaling om å unngå å kjøpe valp som har samme individ/slektning flere steder i stamtavlen
- gi råd om å innhente sykehistorie fra mordyr og fardyr for å se hvilken sykdomsbyrde og atferdsproblemer foreldredyrene har
- opplyse om at blandingshunder stort sett er friskere enn rasehunder
- gi en advarsel mot alle ekstremavlede hunderaser.
- gi sannferdig informasjon om sykdomsbyrde for ulike raser
- oppfordre til bruk av avlsindeks for egenskaper og sykdommer
- oppfordre til å treffe tisper og valpen i sitt naturlige miljø og aller helst også treffe hannhunden.
- unngå importvalper, med mindre man kjenner forholdene valpen kommer fra svært godt, fordi det ofte er valpefabrikker som står bak

Med vennlig hilsen

Åshild Roaldset
Veterinær og daglig leder.